

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADSKA srpen 2009

„Bludný rybář“ Petra Nikla

Pod tímto trochu podivným názvem se bude od soboty 15. srpna prezentovat ve výstavním prostoru kaple sv. Víta všestranný výtvarník, vizuální umělec a divadelník Petr Nikl. Připravovaná instalace, kterou při vemisáži rozzevručí sám autor, se bude skládat z objektu vyhlídkového leteckého zařízení Flip podpořeného souborem originálních inscenovaných fotografií. Autor použije zařízení pro vyhlídkový let do své tvorby. Navíc si ho budou moci návštěvníci sami ověřit. Renesanční kaple se tak stane prostředím pro hru, která rozemní instalovaný objekt i prostor.

Objekty podobného charakteru provází Petra Nikla celou uměleckou dráhou. Počátky těchto kuriózních prací najdeme u autora již v osmdesátých letech, kdy povolna rozšiřuje svůj umělecký záběr. Přechází od vyřezávaných loutek k složitějším objektům a začíná je používat ve svých divadelních performancích. „Vyhlídkové letecké zařízení Flip“ se postupně vyvíjí od roku 1997, autor ho neustále obměňuje, přidává či ubírá součástky, a tak každý let je svým způsobem originální, jedinečný. Tato díla jsou prosáknuta sociálním zájmem a hlavně hravým hledáním aktuálního smyslu současného umění. Snaží se využívat lidské hravosti při předkládání děl široké veřejnosti. Projektem „Hnízda her“, velké kolektivní výstavě v pražském Rudolfinu pořádané v roce 2000, si získal sympatie a mimořádný zájem návštěvníků. Pokračování této koncepce se naplno „rozzevřelo“ v české expozici Světové výstavy Expo 2005 v japonském Aichi pod melodickým názvem „Zahrada fantazie a hudby“ a na výstavě „Orbis Pictus“ v Českém centru v Paříži o rok později. Výstava „Orbis Pictus“ dorazila až do Českých Budějovic, kde ji bylo možno shlédnout minulý rok v multikulturním centru Bazilika.

Výčet aktivit tohoto Tvrdohlavého „extrémního introverta, v jehož povaze se od raného dětství mísí pud sebezachování bázlivosti s jemně přidržitými provokacemi“ (Olič 1999:55), pokračuje realizovanými divadelními vystoupeními v pražském divadle Archa. Jednalo se o kontinuálně rozvíjené experimenty - Opera La Serra, Tanec hraček, Slunovrat, V zrcadle, Za zrcadlem, Obnošené sny. Loutky, hračky a předměty obsažené a zakomponované do představení zde ožívají již při prvních jemných záchvěvech zvukových zařízení. Petr Nikl tak představuje dívákovy svou tajemnou laboratoř, v níž pracuje a vynalézá. Performance jsou zároveň doprovázeny autorovým hlasem, později zpěvem. Hlasový projev dotáhl až k albu „Přeslence“ nahaného společně s hudebním seskupením Lakomé Bařky v roce 2006.

Připravované ukázky inscenované fotografie jsou dalším z projevů, kterými se autor zabývá. Na fotografiích často vystupuje v různých fantaskních převlecích, ve kterých se kloubí záměrné pohrávání si s vlastní identitou společně s výtvarným výrazem, odkazujícím na složité sochařské a obrazové kompozice. Malířský projev Petra Nikla je také zasažen tímto osobitým stylem. Je jemným, kultivovaným, používajícím skromné množství barev. Rozsah se často omezuje na škálu šedé v kombinaci s černou a bílou, obrazy se tak dostávají napomezi mezi malbou a grafikou. Právě sérií grafických listů k pohádkám Oscara Wilda, vytvořených technikou akvatinty, ukončil v roce 1986 svá studia na pražské Akademii výtvarných umění. Rok poté stál již u zrodu pověstné skupiny Tvrdohlaví, se kterou pravidelně vystavoval do roku 1992. Hojně motivy mūr a kukel, netopýřů a jakýchsi živých zámočků, zobrazovaných na rozměrných plátnech, působí velmi křehkým a soustředěným dojmem. Vykazují poetický duch propojený s přesností grafických listů přírodovědeckých příruček. Ilustrační tvorba zavišuje široký rozsah tohoto „renesančního“ umělce a divadelníka. Kresba, v určitých fázích skoro automatická, vložená do projektu Vyhnání z ráje byla oceněna roku 1997 cenou Ministerstva kultury za nejkrásnější knihu roku. Následovala další ocenění za ilustrace k pohádkám Oscara Wilda či za výtvarný doprovod vlastního pohádkového příběhu O Rybáře a moškové duši. Seznam úspěchů na uměleckém poli zakončíme Cenou Jindřicha Chalupického, kterou autor dostal v roce 1995, a po které následoval jeho půlroční stipendijní pobyt v Headlands Center for the Arts v Kalifornii.

V osobě Petra Nikla se v Muzeu Jindřichohradecká představí jedna z nejzajímavějších postav současného českého výtvarného umění, a proto se přijďte proletět do kaple sv. Víta na Balbínově náměstí v sobotu 15. srpna v 15:00 hodin. Vyhlídkové lety se budou pravidelně konat až do 11. října 2009.

Jakub Valášek

Jak jsme dělali díru do Světa

Od roku 2000 provádí Muzeum Jindřichohradecka každé dva roky archeologický výzkum na dně vypuštěného rybníka Svět v Třeboni. V období po výlovu do opětovného napuštění tak vstupujeme do jednoho z nejstarších horizontů historie této lokality. Z archívních dokumentů vyplývá, že právě v tomto místě stávalo v období gotiky Svinenské předměstí, které bylo v roce 1558 rozšířeno o novou parcelaci. Původně zde stávalo 23 domů, špitál a kostel sv. Anny. Když dostal známý rybníkář regent Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan souhlas majitele panství k výstavbě tohoto velkolepého vodního díla, byli tamní lidé přestěhováni na Bílíčské předměstí, kostel byl rozebrán a vystavěn na jiném místě, stejně jako špitál. Ač byli obyvatelé velice pořádkumilovní a Krčín nechal jednotlivé objekty rozebrat téměř do základů, výsledky záchranných výzkumů předčily naše očekávání.

Díky spolupráci s Milanem Kajerem z Třeboně jsme zde postupně odkryli odpadní jímku o rozměru 150 x 150 cm a hloubce 35 cm, která byla vyplněna několika sty kusy užitkové a především technické keramiky. V loňské sezoně jsme nejspíše objevili základy původní dřevěné podlahy bývalého špitálu. Nejzajímavějším objevem však bezesponu je prokázání nejstaršího horizontu osídlení této části lokality již v polovině 13. století!

Dovolujeme si vás pozvat na výstavku „Jak jsme dělali díru do Světa“, která vám díky fotografiím a několika nejzajímavějším archeologickým nálezům přiblíží naší dosavadní výzkumnou práci na dně rybníka Svět. V konferenčním sále muzea ve Štítného ulici tak uvidíte např. gotické reliéfní komorové kachle, fragmenty hmců, hmků či džbánů, které používali lidé, o jejichž budoucí osudu rozhodl muž údajně společený s d'ablem, slavný rybníkář Jakub Krčín.

Vladislav Burian

Novinky v muzejních sbírkách

Díl XXXI. Nové pravěké kamenné nálezy

Jak zaznělo v minulém příspěvku NOVA o nálezech pravěkých kamenných nástrojů na území našeho regionu, nejnovější přírůstky do sbírek našeho muzea pocházejí z lokality v okolí Lomnice nad Lužnicí a ze Slavonic. V případě Lomnice se jedná o náhodné nálezy učiněné sběry, slavonický pak archeologickým výzkumem.

Na Jindřichohradecku a v jeho nejbližším okolí přitahuje již několik desetiletí zájem archeologů „pravěkářů“ především oblast povodí Lužnice. V letech 1986 až 1990 zde např. probíhal v úseku Veselí nad Lužnicí – Suchdol nad Lužnicí projekt vedený PhDr. Ivanem Pavlům zaměřený na vyhledávání nových neolitických osídlení na jihu Čech. Obdobně byl dalšími kolegy veden povrchový průzkum v okolí Lomnice nad Lužnicí. Této oblasti se také dlouhodobě věnuje Muzeum Jindřichohradecka ve spolupráci s jeho externím spolupracovníkem Milanem Kajem z Třeboně. Především díky němu a následným společným terénním průzkumům bylo v místě písečné duny mezi Lužnicí a Lomnicí mezi léty 2005 až 2007 nalezeno celkem 5 pravěkých kamenných artefaktů. Jelikož se jedná o lokalitu tvořenou ojedinělými nálezy, kde doposud nebyl proveden revizní výzkum, jsou tyto předměty obtížně definovatelné a datovatelné.

Zuvedených nálezi lze bezpečně určit především dva. Fragment eneolitické hlazené sekerky (foto 1) vyrobené z amfibolitu. Byla dochována pouze část s ostřím. Celková délka artefaktu je 5 cm, výška 4,5 cm a maximální šířka 2 cm. Druhým je částečně oválný odloukač (foto 2) vyrobený z křemene. Jedna z jeho hran nese výrazné stopy obroušení. Měří 7,5 x 6 cm, o maximální šířce 5 cm. Tyto předměty byly používány především v době bronzové a halštatské, avšak vyskytují se i v době neolitu až eneolitu. Další tři artefakty patří do skupiny tzv. štípané industrie. Jedná se o odpad z pazoukového jádra, tmavě šedé až černé barvy, bez viditelných stop opracování. Má rozměry 3,5 x 4 cm, šířku 1 cm. Dalším je miniaturní odštěpek bez retuše, světle šedé barvy s nádechem do okrova. Jeho rozměr je 1,8 x 1,5 cm, maximální šířka 0,3 cm. Posledním z dosavadních nálezi z okolí Lomnice nad Lužnicí je čepelka s jednostrannou retuší. Barvou je shodná s předcházejícím předmětem, má rozměry 3 x 1,8 cm, šířku 0,2 cm. Ojedinělým artefaktem je pravěký, pravděpodobně neolitický úštěp z jádra, nejspíše druhotně používaný jako čepelka, který jsme našli vloni během archeologického

výzkumu našeho muzea v Bílkovské kapli kostela Nanebevzetí P. Marie ve Slavonicích. Byl nalezen v zásepu hrobu č. 2/2008. Měří 4,3 x 2,1 cm, jeho maximální šířka je 0,6 cm, má sytě okrovou barvu. Je možné hypoteticky předpokládat, že v místě kostela bylo původně pravěké osídlení, které bylo zničeno během výstavby tohoto církevního objektu. Analýzu předmětu prováděli kolegové z Brna, avšak ani jim se prozatím nepodařilo určit surovinu, ze které byla vyrobena. Nejspíše se jedná o regionální produkt přibližně z oblasti Chvalkovice – Slavonice – Vratětin. To však musí prokázat až následující terénní povrchové sběry, které zde dlouhodobě provádí naše muzeum během své vědeckovýzkumné činnosti.

Vladislav Burian

Zprávy:

Muzeum Jindřichohradecka je v měsíci srpnu otevřeno denně od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin.

Městská vyhlídková věž je otevřena denně od 10.00 do 12.30 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Výstavní prostory v budově bývalého minoritského kláštera jsou otevřeny denně od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Kostel sv. Jana Křtitele je pro veřejnost zpřístupněn omezeně z důvodu probíhajících restaurátorských prací na nástěnných malbách v hlavní lodi. Omlouváme se všem návštěvníkům, hlavní loď kostela je uzavřena.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Jindřichohradecké muzeum Vás srdečně zve na vernisáž výstavy výtvarníka a multimediálního umělce Petra Nikla nazvané **BLUDNÝ RYBÁŘ**, která se koná v sobotu **15. srpna 2009 od 15 hodin** v kapli sv. Víta v budově muzea na Balbínově náměstí. Výstava potrvá do 11. října 2009.

Zveme Vás na tradiční **ŘÍMSKOKATOLICKOU MŠI** pořádanou u příležitosti svátku **STĚTÍ SV. JANA KŘTITELE**, která se koná v sobotu **29. srpna 2009 od 17 hodin** v presbytáři kostela sv. Jana Křtitele. Omlouváme se účastníkům za ztížené podmínky způsobené restaurátorskými pracemi v hlavní lodi – vstup do kostela bude umožněn přes křížovou chodbu.

Jindřichohradecké muzeum Vás srdečně zve na výstavu obrazů nazvanou **PORTRÉTISTA, KRAJINÁŘ A „NOVODOMENSISTA“ FRANTIŠEK PRCHLÍK**, jež je veřejnosti přístupná ve výstavní síni „13“ v budově muzea na Balbínově náměstí, a která potrvá do 30. srpna 2009.

Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zve do bývalého minoritského kláštera u kostela sv. Jana Křtitele na výstavu **JHA 20-09 (mladí jindřichohradečtí výtvarníci)**, která je instalována v křížové chodbě, Soukenické kapli, rajském dvoře a Mikulášské kapli kostela. Výstava potrvá pouze do 2. srpna 2009.

Další výstavy v objektu minoritského kláštera jsou **SVĚT PANENEK (panenky z dílny Anny Šlesingerové)**, která je umístěna v hlavním výstavním sálu, a výstava **EDUARD LEDERER A JINDŘICHŮV HRADEC**, která je v konferenčním sále muzea. Obě potrvají do 30. prosince 2009.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XVIII. 8/2009

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal Registrační značka: MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová www.mjh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec

Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@mjh.cz